

Bruxelles, 15.12.2015
COM(2015) 642 final

RAPORT AL COMISIEI

**Al doilea raport bienal al Uniunii Europene în cadrul Convenției-cadru a Națiunilor
Unite asupra schimbărilor climatice**

**[în conformitate cu articolul 18 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 525/2013 al
Parlamentului European și al Consiliului din 21 mai 2013 privind un mecanism de
monitorizare și de raportare a emisiilor de gaze cu efect de seră, precum și de raportare,
la nivel național și al Uniunii, a altor informații relevante pentru schimbările climatice și
de abrogare a Deciziei nr. 280/2004/CE și în conformitate cu Decizia 2/CP.17 a
Conferinței părților la CCONUSC]**

{SWD(2015) 282 final}

INTRODUCERE

Prezentul raport și documentul de lucru însoțitor al serviciilor Comisiei constituie al doilea raport biennial al Uniunii Europene (UE), întocmit în temeiul articolului 18 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 525/2013 și al Deciziei 2/CP.17 a Conferinței părților la Convenția-cadru a Națiunilor Unite asupra schimbărilor climatice (CCONUSC). Acestea vor fi transmise CCONUSC drept al doilea raport biennial al UE.

INFORMAȚII PRIVIND EMISIILE DE GAZE CU EFECT DE SERĂ ȘI TENDINȚELE EXISTENTE ÎN ACEASTĂ PRIVINȚĂ

Totalul emisiilor de gaze cu efect de seră (GES), inclusiv cele generate de aviația internațională, în UE-28 a scăzut cu aproximativ 20 % între 1990 și 2013. Emisiile raportate sunt emisiile relevante pentru obiectivul UE stabilit în cadrul convenției, care sunt preluate din ultimul inventar UE transmis CCONUSC. Cel mai important gaz cu efect de seră este CO₂, care reprezintă 82 % din totalul emisiilor UE-28 în 2013.

Emisiile pe cap de locuitor în UE au scăzut cu 26 % între 1990 și 2013, de la 11,8 tone/cap de locuitor la 8,9 tone/cap de locuitor. În UE-28, nivelul emisiilor a scăzut, în timp ce economia a înregistrat o creștere. Decuplarea creșterii economice de emisiile de gaze cu efect de seră a progresat constant începând din 1990. În perioada 1990-2013, produsul intern brut (PIB) a crescut cu aproximativ 45 % în UE-28, în timp ce emisiile de gaze cu efect de seră au scăzut cu aproximativ 20 %. Prin urmare, intensitatea emisiilor de gaze cu efect de seră din UE s-a redus aproape la jumătate.

Punerea în aplicare a unor politici structurale în domeniul climei și al energiei a contribuit în mod semnificativ la succesul acestei decuplări. În special, implementarea pachetului de măsuri privind energia și schimbările climatice pentru 2020 a avut ca rezultat o creștere semnificativă a utilizării surselor regenerabile de energie și progrese în materie de eficiență energetică. Aceste două elemente sunt principalii factori care au generat reducerea observată a emisiilor, prețul emisiilor de carbon fiind forța motrice care se preconizează că va fi din ce în ce mai puternică în viitor.

OBIECTIVUL CUANTIFICAT DE REDUCERE A EMISIILOR LA NIVELUL ECONOMIEI UE

În cadrul CCONUSC, UE și statele sale membre au adoptat un obiectiv comun de a reduce până în 2020 emisiile de gaze cu efect de seră cu cel puțin 20 % față de nivelul din 1990, cu o ofertă condiționată de a trece la o reducere de 30 % dacă alte țări dezvoltate se angajează să realizeze reduceri comparabile ale emisiilor și dacă țările în curs de dezvoltare contribuie în mod corespunzător, în funcție de responsabilitățile și capacitățile lor respective.

Obiectivul UE este consacrat în legislație și este pus în aplicare de UE și de statele sale membre. Ca punct central al acestei legislații, pachetul UE de măsuri privind energia și schimbările climatice stabilește pentru Uniune un obiectiv de reducere până în 2020 a emisiilor de gaze cu efect de seră cu 20 % față de nivelul din 1990, respectiv -14 % față de 2005. Acest efort a fost repartizat între sectoarele care fac obiectul sistemului UE de comercializare a certificatelor de emisii („EU ETS”) și sectoarele care nu fac obiectul ETS, în temeiul Deciziei privind partajarea eforturilor (ESD).

PROGRESE ÎN REALIZAREA OBIECTIVULUI DE REDUCERE A EMISIILOR LA NIVELUL ECONOMIEI - POLITICILE ȘI MĂSURILE ADOPTATE DE UE ȘI REZULTATELE ACESTORA

UE și cele 28 de state membre ale sale pun în aplicare de mulți ani, atât în mod individual, cât și colectiv, acțiuni interne și internaționale de combatere a schimbărilor climatice. Acestea au avut ca rezultat reduceri semnificative ale emisiilor.

Pentru a răspunde provocărilor și nevoilor investiționale legate de politicile climatice, UE a convenit ca cel puțin 20 % din bugetul UE pentru perioada 2014-2020, respectiv 180 de miliarde EUR, să fie cheltuite pe acțiuni legate de schimbările climatice. Aceasta reprezintă o creștere semnificativă față de cheltuielile legate de politicile climatice prevăzute în bugetul precedent, care au reprezentat 6,8 % din bugetul UE pentru perioada 2007-2013. Pentru a atinge acest obiectiv, sunt integrate acțiuni de atenuare și adaptare în toate programele majore de cheltuieli ale UE, în special în politica de coeziune, dezvoltarea regională, energie, transporturi, cercetare și inovare și politica agricolă comună.

UE și statele sale membre consolidează permanent legislația pentru a permite reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și trecerea la o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon. Printre principalele evoluții de politică produse de la prezentarea primului raport bienal se numără evoluțiile în ceea ce privește EU ETS, noi instrumente legislative în sectorul transporturilor și o consolidare a Regulamentului privind gazele fluorurate cu efect de seră.

Din 2013, sistemul EU ETS funcționează în conformitate cu normele îmbunătățite și armonizate ale fazei a 3-a, care acoperă perioada 2013-2020. Pentru atingerea obiectivului de a reduce, până în 2030, emisiile EU ETS cu 43 % față de 2005, este nevoie în primul rând de un EU ETS revizuit, care să funcționeze bine. Prin urmare, acest instrument emblematic al Europei face obiectul unor reforme structurale importante menite să plaseze UE pe calea unei economii cu emisii scăzute de dioxid de carbon.

Ca prim pas, pentru a răspunde provocării reprezentate de un excedent tot mai mare de certificate de emisii care s-a acumulat în EU ETS, a fost amânată scoaterea la licitație a unui număr de 900 de milioane de certificate de emisii. Un al doilea pas a fost convenirea asupra instituirii unei rezerve pentru stabilitatea pieței care va aborda surplusul de certificate de emisii și va îmbunătăți totodată rezistența sistemului la șocuri majore prin ajustarea volumului de certificate care urmează să fie licitate. Ca ultim pas, în iulie 2015, Comisia a propus o revizuire a EU ETS pentru a realiza o reducere, până în 2030, a emisiilor EU ETS de 43 % față de 2005. Aceasta este ultima etapă grație căreia EU ETS va putea să își joace pe deplin rolul în contextul anului 2030.

Evoluții importante de politică au avut loc și în sectorul transporturilor: noua legislație a UE a stabilit obiective obligatorii de reducere a emisiilor pentru autoturismele și camionetele noi, care trebuie îndeplinite până în 2021. Strategia pentru vehiculele grele, adoptată în mai 2014, este prima inițiativă luată de UE pentru a combate consumul de combustibil și emisiile de CO₂ ale camioanelor, autobuzelor și autocarelor. În aprilie 2015, UE a adoptat un instrument legislativ care prevede un sistem de monitorizare, raportare și verificare la nivelul UE pentru transportul maritim, ca prim pas în cadrul strategiei UE de reducere a emisiilor în acest sector.

Regulamentul revizuit privind gazele fluorurate cu efect de seră, aplicabil de la 1 ianuarie 2015, consolidează măsurile care existau deja (de exemplu, izolarea gazelor prin detectarea scurgerilor, instalarea echipamentelor de către personal calificat, recuperarea

gazelor uzate) și introduce o reducere treptată a utilizării gazelor fluorurate cu efect de seră care va permite o reducere totală a emisiilor UE de gaze fluorurate cu efect de seră cu două treimi până în 2030, față de nivelurile din 2014. De asemenea, regulamentul interzice introducerea pe piață a gazelor fluorurate cu efect de seră în anumite situații în care există alternative, de exemplu, frigidere și congelatoare de uz casnic care conțin hidrofluorcarburi (HFC) cu un potențial de încălzire globală (GWP) de peste 150.

În plus, pe baza pachetului de măsuri privind energia și schimbările climatice pentru 2020 și în conformitate cu obiectivul trecerii la o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon, în octombrie 2014, Consiliul European a ajuns la un acord privind principalele elemente ale cadrului UE pentru 2030 privind energia și schimbările climatice: un obiectiv obligatoriu de a reduce cu cel puțin 40 % emisiile interne de gaze cu efect de seră până în 2030, comparativ cu nivelurile din 1990; un obiectiv privind o pondere de cel puțin 27 % a energiei din surse regenerabile până în 2030, obligatoriu la nivelul UE; un obiectiv indicativ în materie de eficiență energetică de cel puțin 27 % pentru 2030, care urmează să fie revizuit în 2020, având în vedere un obiectiv de 30 %.

În acest sens, în iulie 2015, Comisia a propus deja o directivă EU ETS revizuită, care în prezent este în discuție în cadrul instituțiilor UE, și va prezenta propuneri legislative privind sectoarele neafiliate sub incidența ETS. De asemenea, Comisia pune în aplicare inițiativele prevăzute în cadrul strategic pentru uniunea energetică, care includ viitoarele propuneri privind energia din surse regenerabile și eficiența energetică.

PROGRESE ÎN REALIZAREA OBIECTIVULUI DE REDUCERE A EMISIILOR LA NIVELUL ECONOMIEI - PREVIZIUNI

Potrivit celor mai recente previziuni formulate în funcție de măsurile existente, agregate pe baza datelor prezentate Uniunii Europene de statele membre în 2015, se estimează că emisiile vor fi cu 24 % mai scăzute în 2020 față de 1990. Prin urmare, în prezent, UE este pe drumul cel bun în vederea îndeplinirii obiectivului stabilit pentru 2020.

Până în 2030, se estimează că emisiile de gaze cu efect de seră vor continua să scadă.

Emisiile provenite din sectorul energetic, cu excepția transporturilor, reprezintă cea mai mare parte din totalul emisiilor de gaze cu efect de seră și din reducerile de emisii totale preconizate. Se estimează că emisiile din acest sector vor scădea cu aproximativ 33 % în 2020 față de 1990 și cu aproximativ 38 % până în 2030. Sectorul transporturilor este singurul sector în care emisiile vor crește, potrivit estimărilor, cu 13 % între 1990 și 2020, urmând ca acestea să se stabilizeze până în 2030. După 2007, este vizibilă o diminuare lentă, dar constantă a emisiilor generate de transporturi, ca urmare a unei combinații între creșterea prețurilor la combustibili și aplicarea unor politici mai stricte, cum ar fi standardele de emisie de CO₂ pentru autoturisme și camioane.

FURNIZAREA DE SPRIJIN FINANCIAR, TEHNOLOGIC ȘI PENTRU CONSOLIDAREA CAPACITĂȚILOR ÎN FAVOAREA ȚĂRILOR ÎN CURS DE DEZVOLTARE

Finanțarea combaterii schimbărilor climatice joacă un rol esențial pentru realizarea obiectivului convenit de a limita creșterea temperaturii medii globale la sub 2°C peste nivelul pre-industrial, pentru trecerea la economii cu emisii scăzute de gaze cu efect de seră și pentru sprijinirea unei dezvoltări durabile rezistente la schimbările climatice. UE și statele sale membre sunt cei mai mari furnizori de asistență oficială pentru dezvoltare (AOD) pentru

țările în curs de dezvoltare, contribuind cu 58,2 miliarde EUR în 2014 și alocând 7,34 miliarde EUR pentru finanțarea inițială rapidă în perioada 2010-2012. Mai mult, în 2014, UE și statele sale membre au pus împreună la dispoziție 14,5 miliarde EUR pentru a ajuta țările în curs de dezvoltare în eforturile de combatere a schimbărilor climatice.

UE promovează o abordare comună și cuprinzătoare a finanțării pentru dezvoltare (inclusiv acțiuni de combatere a schimbărilor climatice adoptate ca parte a „Agendei schimbării”), care subliniază beneficiile colaterale consolidate reciproc în materie de climă și dezvoltare.

Sprijinul total acordat de UE în 2013 și în 2014 țărilor în curs de dezvoltare care sunt părți la CCONUSC s-a ridicat la 2 178 de milioane USD (1 641 de milioane EUR).

Dezvoltarea capacităților este un element central al asistenței UE pentru dezvoltare și toate proiectele de ajutor pentru dezvoltare desfășurate în cooperare în domeniul schimbărilor climatice implică activități de transfer de tehnologie. Europa este un actor de prim rang în materie de tehnologii cu emisii reduse de dioxid de carbon și își menține poziția printr-o serie de inițiative politice. UE sprijină dezvoltarea și implementarea tehnologiilor în țările în curs de dezvoltare prin investiții substanțiale în domeniul inovării.